

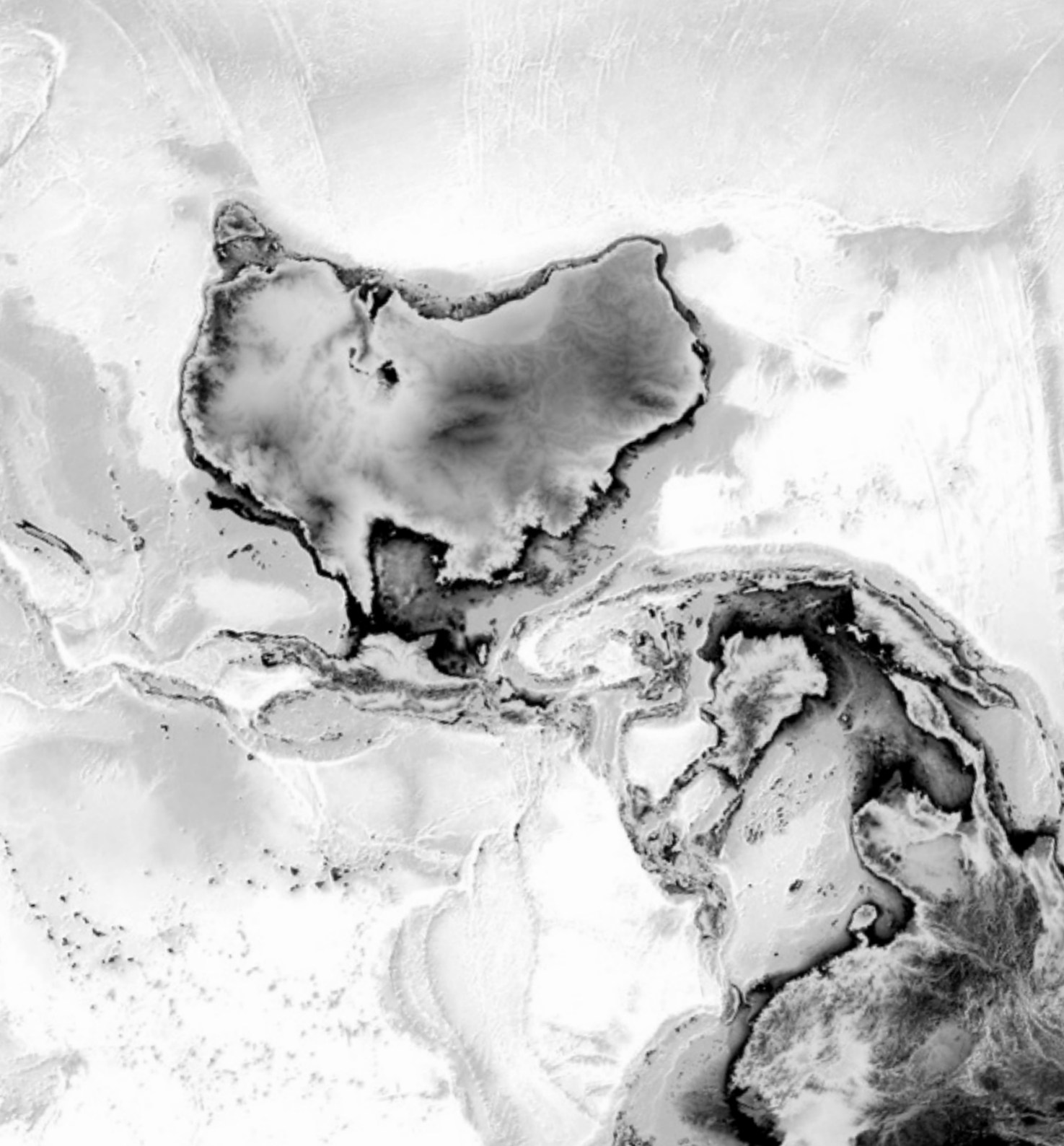
Středisko ekologické výchovy

a etiky Rýchory – SEVER

zpráva k 20. narozeninám

a výroční zpráva za rok 2013

Středisko ekologické výchovy
a etiky Rýchory – SEVER,
Brontosaurus Krkonoše

zpráva k 20. narozeninám SEVERu

a výroční zpráva za rok 2013

Obsah

Reflexe a vzpomínky z uplynulých 20 let 1994–2013

Seveřané minulí i současní	8
Učitelé	13
Z veřejné správy.....	15
Od středisek ekologické výchovy a neziskovek	18
Ze zahraničí.....	20

Profil SEVERu – co umíme, zajistíme, uděláme, nabízíme, dokážeme.....	24
--	----

Spolupráce.....	26
-----------------	----

Poděkování partnerům, donátorům, dobrovolníkům.....	26
---	----

Finanční zpráva 2013	30
----------------------------	----

Příloha:

Hrejte si s námi – SEVERSKÉ KVARTETO 2013

Milí přátelé, donátoři, členové a spolupracovníci,
v roce 1994 se začala psát v Krkonoších
historie Střediska ekologické výchovy a etiky
Rýchory – SEVER. Mohli bychom se pokusit
uvést výčet všech úspěchů, odečítat a sumarizovat vše, co se od
okamžiku zrodu SEVERu událo, přinést statistiky a tabulky.
Dvacet let fungování je však především zásluhou lidí, kteří
jakýmkoli způsobem přiložili ruku k dílu, pomohli finančně, radou
nebo třeba jen povzbuzením. Právě z toho důvodu jsme se rozhodli
připomenout výročí spíše než daty následující mozaikou lidských
reflexí a vzpomínek. Pokud si chcete přece jen připomenout
severskou historii a počátky systematictější, doporučujeme vám
podívat se na www.sever.ekologickavychova.cz/ke-stazeni/vyrocnizpravy-severu/ do „Zprávy k 15. narozeninám Severu“, která je
součástí Výroční zprávy 2008 (inu, uteklo to rychle). Těšíme se na
další spolupráci s vámi v příštích desetiletích!

SEVERský tým

SEVER

STŘEDISKO EKOLOGICKÉ VÝCHOVY

Reflexe a vzpomínky
z uplynulých 20 let
1994–2013

Seveřané minulé i současní

RNDr. Jiří Kulich

zakladatel a ředitel SEVERu od roku 1994:

***Co je pro mne na SEVERu po 20 letech důležité,
co mne na něm 20 let drží a co bych si pro něj do dalších let přál?***

Poslání

SEVER v roce 1994 vznikl, aby prostřednictvím ekologické výchovy podporoval odpovědné jednání vůči přírodě a planetě a udržitelný život na Zemi. Ekologická výchova byla tehdy, dva roky po Summitu Země a přijetí Agendy 21, jednou z největších změn i jedním z hlavních proudů inovací ve vzdělávání. Dnes je její postavení jiné, formálně je zakotvena ve školách daleko pevněji, ale reálně je jí přikládán mnohem menší význam, než tomu bylo na začátku devadesátých let. Jsem přesvědčen, že po dvaceti letech je potřeba ji rozvíjet ještě nálehavěji, než byla tehdy. Vážím si toho, že ani velké problémy a nepřízně, ani lákavé příležitosti (a obojího přišlo za ty dvě desetiletí nemálo) neodklonily SEVER od tohoto poslání.

Lidé – pracovníci i přátelé SEVERu

Pracovníků je dlouhá řada – od prvotní party (skoro komuny) srdcařů a průkopníků – Hanky, Topího, Máji, Verči, Garyho – po současný tým, jehož součástí se lidé stali z různých pohnutek. Chtěli pracovat pro děti či přírodu, zaujala je činnost SEVERu nebo prostě hledali vyhovující zaměstnání. Co však trvá celých 20 let, je celková atmosféra otevřenosti, přímého jednání, vzájemné důvěry, rodící mnohá přátelství a veselé společné zážitky. Mám radost z toho, že řada lidí pracuje dnes na SEVERu třeba deset a více let, a stejně velkou radost mám z toho, jak je široký okruh přátel SEVERu z řad bývalých pracovníků z různých „historických“ období (jen namátkou Mája, Igor, Michal, Betty, Šlehy, Kubrt, Radka, Dita...)

Étos neziskové organizace

Ne všechno zůstává za těch 20 let stejné. Na počátku byl SEVER určitě více než dnes typickou „nevládkou“, dnes je profesionalizovanější. Kultura organizace se tím posouvá

se všemi klady a zápory, které takový vývoj přináší. Co zůstává, a co je pro mne ve srovnání s firmou či úřadem zásadní, je velká vazba lidí na to, aby jejich práce měla smysl – spojení se zmíněným posláním, asi bych to nazval „opravdovost práce“.

Vývoj, naděje, beznaděje a úspěchy

Těší mne dynamika změn a zároveň kontinuita vývoje SEVERu. Dalo by se to popisovat z mnoha hledisek – lidí, činností, financování, materiálních podmínek... O změnách a kontinuitě v případě lidí a kultury organizace jsem již něco zmínil, ve zkratce přidávám ještě dva jiné příklady.

Vývoj osídlení na naší maršovské faře může ilustrovat, co je to „sukcese“, o níž učíme účastníky programů. Prvotní pionýrské období drsných „indiánů“ schopných bydlet ve vymrzlé budově bez vody a elektriny bylo postupně vystřídáno několika dalšími stádii osídlení, v nichž se náročnost podmínek pro osadníky měnila jen postupně a nenápadně, ale na konci je změna velká a zásadní. S Betty a Petrem, kteří tu pracovali i založili rodinu sice již s elektřinou, ale stále v podmínkách, které si málokdo umí představit, s Hankou a dalšími odolnými pracovníky, které nevystřídala ani zamrzlá voda v zimě, s chovateli koz Frantovými, kteří tu začali se svou dnes již tradiční produkcí sýrů, až po současný závěrečný „klimax“, kdy se fara stala pohodlným zázemím pro desítku pracovníků a stovky účastníků programů a návštěvníků expozice.

Zhruba jednou za desetiletí zažívá SEVER velké investiční akce, které jej posouvají a mění. Doposud byly tedy tři: Samotné vybudování pobytového střediska v maršovské škole (1994), koupě bývalé maršovské fary (2002/2003) a vybudování Domu obnovy tradic, ekologie a kultury – DOTEK (2013). Kdo některou z těchto akcí pamatuje, ví nejen, kolik to stálo odvahy, bojů a usilovného snažení, ale hlavně jaký je pocit, když je období obav, někdy i pesimismu či beznaděje, vystřídáno obrovskou radostí z toho, když to nakonec vyšlo.

Přání

Co bych si přál pro SEVER do dalších let a snad i desetiletí? Aby pokračovala dosavadní dvacetiletá kontinuita, aby se dařilo předávat činnosti i řízení dalším generacím pracovníků bez ztráty paměti a s odvahou zkoušet nové věci. Aby se pro to podařilo najít opravdu udržitelné

financování. Aby se přitom podařilo zachovat hodnoty SEVERu – význam lidských vztahů a víru v důležitost poslání a ochotu pracovat pro něj opravdově. Aby se podařilo udržet pospolitost a solidaritu mezi pracovišti i při jejich větší samostatnosti a odpovědnosti. Aby si SEVER konečně založil kroniku a zachytil do ní aspoň zpětně ze vzpomínek i svých prvních dvacet let.

Lenka Hronešová

vedoucí pracoviště SEVER – Hradec Králové, zaměstnána od roku 2002

Stát se Seveřanem a být jím nebylo a není jednoduché. Zpráva o zřizování kanceláře v Hradci Králové z důvodů strategické pozice v krajském městě se ke mně dostala přes známého z úřadu. „Kancelář? A co výchova a osvěta v Hradci Králové?“ Přesvědčit ředitele Jirku Kulicha bylo na dlouhé lokte už z toho důvodu, že byly prázdniny. Zaslaný životopis nestačil, následovalo mno-

ho vyběhnutých kopců a telefonátů z míst se signálem, abychom domluvili podrobnosti a osobní setkání. Nakonec to ale klaplo a od roku 2002 funguje hradecké pracoviště s kompletní nabídkou služeb EVVO.

Silvie Vacková

zaměstnána od roku 2005

SEVER byla moje vysněná organizace z dob mé středoškolské docházky. Volné pracovní místo mě v roce 2005 nalákalo na pracoviště do Hradce Králové. Byl mi sdělen jiný termín výběrového řízení, takže jsem přijela v jiný den než bylo oficiální výběrové řízení, ale to nevadilo, bylo to velice příjemné setkání a popovídání s Lenkou Hronešovou. No a druhý den znovu na Kavčí plácek (bez kavek) na oficiální výběrové řízení již s ředitelem Jirkou Kulichem. A hurá, byla jsem vybrána jako nová posila hradeckého pracoviště. Se SEVERem jsme zažila spoustu zrealizova-

ných nápadů a také setkání se zajímavými lidmi naladěnými stejným směrem, ať už kolegy či spolupracovníky, učiteli, řediteli či úředníky. No a veselých histerek mám plno, to by bylo na dlouhé povídání. Samozřejmě se najdou i ty smutné, ale to k životu prostě patří, tak jako to, že k mému životu patří SEVER, můj splněný sen. Tak vše nej a těším se na další mé bytí se SEVERem.

Radka Urbánková

zaměstnanec od roku 2008 do roku 2013

Měla jsem příležitost být členem severské party a na pracovišti v Hradci Králové jsem sdílela kancelář s nadšenými a milými kolegyněmi. Práce byla pestrá a mnohdy akční (při stíhání termínů), každý den jiný. Veselých příhod, setkání se zajímavými lidmi a zkušeností za těch pět

let moc. Díky za přátelství. Ať žije Síla, Entuziasmus, Věrnost, Elán, Radost! SEVER je jen jeden...

Jiří Hruška

roční praxe na SEVERu v Horním Maršově 2002–2003

Začalo to projektem, který řešil SEVER pro Královéhradecký kraj. Cílem projektu bylo zmapovat a analyzovat ekovýchovné aktivity v kraji. Tím se výrazně posunula role SEVERu k tomu, že se stane krajským koordinátorem EVVO. A proto vznikla potřeba mít sídlo v krajském městě. Hledali jsme vhodné prostory, až jsme se dostali ke Kavčímu plácku. Pamatuji se na první setkání s otcem Otterem, který zastupoval Českobratrskou evangelickou církev, která vlastnila dům na Kavčím plácku. Moc příjemný, skromný a vstřícný pán! Tak jsme si nakonec pronajali jednu místnost, která sloužila jako kancelář i jako učebna. Vzhledem k tomu, že jsem měl trvalé byliště mezi Hradcem

a Pardubicemi, stal jsem se prvním zaměstnancem této pobočky. Vzpomínám si, že jsem do práce jezdil na kole a často jsem zde i přespával na zemi ve spacáku. Stále jsem pracoval na mapování a analýze aktivit EVVO v kraji, ale protože bylo potřeba rozjet i pří-
mou ekovýchovnou činnost, vznikla potřeba sehnat nového zaměstnance. Už ani nevím, jak jsem se dostal k Lence Hronešové, ale hned na prvním setkání jsem věděl, že je to člověk, kterého jsme potřebovali. A tak to vlastně začalo.

Eliška Hájková

zaměstnanec od roku 2005

S – spolupráce (...je příjemné pracovat, tvořit a vymýšlet společně se Seveřany)

E – energie (...je důležité, když energie dochází, že o dobití se postará nějaký Seveřan)

V – volba (...je osvobozující, že na severu mohu realizovat své nápady)

E – etika (je neuvěřitelné, jak profesionálně se Seveřani chovají)

R – respekt (je nevyčíslitelné, kolik osobností – dětí, učitelů, lektorů, rodičů, nadšenců... – SEVER vchoval a jaký respekt si díky němu získávají)

Mirek Kvasnička

vedoucí pracoviště SEVER Horní Maršov, zaměstnancem od roku 2004

SEVER mi dal RODINU (manželku, se kterou mám dva syny) a PŘÁTELE, pokud k tomu máte ZDRAVÍ, tak už máte vše ostatní ve svých rukou. SEVER mi ukázal právo VOLBY a naučil mne SVOBODNĚJŠÍMU rozhod-

vání. Zvolit si možná složitější životní cestu, kde na Vás čeká méně materiálních požitků, ale možná je o to hodnotnější.

Jakub Vebr

na SEVERu Horní Maršov od roku 2013

SEVER mi dal práci (a to i víc než jsem čekal).

SEVER mi dal přátele (byť to za začátku byli pouze kolegyně/kolegové).

SEVER mi dal, mně člověku z města, rok života v Krkonoších (zatím).

SEVER mi dal možnost učit jinak (víc, než jde ve škole).

SEVER mi dal možnost setkat se a pracovat s lidmi, kteří jsou odborníky a profesionály (výrazně mě obohatili jak profesně, tak i osobně)

Petr Panaš

zaměstnanec litoměřického Severu od roku 2009

Když je člověku 20 let, stává se dospělým, zakládá rodinu a je to věk, kdy přicházejí děti. Stejně tak SEVER dospěl v silnou a profesionální organizaci, která místo dětí počala obecně prospěšné společnosti. Tak ať se mu ti potomci vydaří. Snad budou dělat svému rodiči – zaklada-

teli jenom radost. SEVERu přeji jenom vše nejlepší, nechť další roky bez úhony proplouvá nástrahami, které život přináší neziskovce.

Ivana Poláčková

vedoucí pracoviště SEVER Litoměřice, zaměstnána od roku 2000

Vždy jsem při vyprávění severských „pamětníků“, kteří byli u zrodu SEVERu v roce 1994, trochu záviděla. Ty začátky plné nových podnětů, společných zážitků a plánování.... Já sama jsem dostala příležitost trochu z té atmosféry „ochutnat“, když jsem v roce 2001 nastoupila na SEVER do Litoměřic a mohla jsem spolupracovat s Veronikou Svobodovou, která litoměřické pracoviště založila. SEVER zde v té době fungoval čtyři roky. Byla to obohacující, milá spolupráce, kdy se začínaly nové projekty, vymýšlely se výukové programy a strategie. Intenzivně jsme spolupracovali se ZŠ Na Valech, bez které by to SEVER měl v začátku také mnohem složitější. Upevňovaly se vztahy s našimi dnešními významnými partnery (Zdravé město Litoměřice, Krajský úřad Ústeckého kraje, místní organizace, školy a školská zařízení). Jsem moc ráda, že jsem u toho mohla být.

Když se totiž řekne „SEVER“ vybavím si především konkrétní tváře lidí, kteří byli a jsou s naší organizací spojení. Vždy to byli právě tito lidé, kteří mne na práci na SEVERu nejvíc inspirovali. Jejich zapálení pro to, co dělají, jejich nekončící nasazení. Oni dělali a dělají SEVER SEVERem. Přeji proto SEVERu do dalších let především statečné a kvalitní lidi, kteří dál budou předávat jeho myšlenky a hodnoty.

Martin Vlček

na pracovišti SEVER Litoměřice od roku 2003

Když jsem se před deseti lety, vlastně trochu náhodou, dostal k práci v litoměřické pobočce Střediska ekologické výchovy SEVER, ani ve snu by mě nenapadlo, jak tato práce ovlivní moje myšlení a vlastně celý můj život.

Za dobu mého působení jsem zažil časy hojnosti i časy hubené, ale stále vyplněné smysluplnou prací v bezvadné

partě lidí. Za to všechno SEVERu děkuji a přeji mu ke kulatinám ještě dlouhou řadu let na Olympu ekologické výchovy České republiky.

Šárka Lepší

zaměstnanec SEVERu Litoměřice v letech 2007–2012

SEVER to je setkání s laskavými a moudrými lidmi, zapálenými pro svou věc. Nejveselejší příhoda na SEVERu se mi stala hned při vstupním pohovoru, kdy jsem se hlásila o práci. Chtěla bych vědět, jak vypadá typický den na SEVERu. Za ta léta, která jsem zde strávila, již vím,

že typický den neexistuje. Den v neziskové organizaci je každý originální, jedinečný...

Přeji SEVERu nadšené optimisty, podporu státu a veřejnosti!

Topi Pigula

fotograf, bývalý a zakládající pracovník SEVERu

Byl jsem u založení SEVERU (to už je vážně 20 let?), což je jedna z věcí a životních událostí, na které jsem v životě hrdý. Uznávám, že poněkud nezasloužené, protože to pod vedením Jirky Kulicha to „tak nějak přišlo“. Středisko nejen že přežilo, což v jeho prvopočátcích vůbec nebylo jisté, ale rozrostlo se, zaměstnalo další lidi a jeho NĚKOLIK DESÍTEK LET dlouhá historie ukazuje nejen na životaschopnost, ale i potřebnost. Vzpomínat se dá na kde co. Na vykloubené koleno dobrovolníka amerických Peace Corps Garyho Randolpha, na pravidelné výstupy na Sněžku včetně těch, jejichž cílem bylo spatřit východ Slunce,

na občasné mejdany a několika kadenní záprahy jen s několika hodinami na spánek. Proč SEVER slaví 20 let? Mimo jiné proto, že ve svých řadách měl a stále má lidi, kteří neměli čas na zbabělost a vychytralost, zato měli a mají vysoké pracovní nasazení, zápal pro věc a loajalitu, která se hned tak nevidí. Taková se buduje... prostě desítky let. To nejsou zaměstnanci, to jsou Seveřané.

Učitelé

Zuzana Sirotková

učitelka ZŠ Karla IV. Nový Bydžov:

Prvním praktickým setkáním se SEVERem byla procházka přírodní památkou Na Plachtě v Hradci Králové s paní Terezou Hejtmánkovou. Slunečné počasí, rosníčky v rákosí, poletující vážky, obdivné úsměvy dětí při smýkání, dobrá nálada a pohoda.... To jsou naše první vzpomínky na SEVER. Dále vzpomínáme na první dobré rady naší koordinátorky Silvy Vackové pro program Ekoškola či inspirující každoroční Kapradí.

Do dalších let bych SEVERu přála chuť něco nového vymýšlet, chuť něco nového vyrábět a tvořit a hlavně chuť do života!

Lenka Burešová

ředitelka ZŠ Čeperka:

„SEVER – je pro mne místem, kam se chci a potřebuji vrátet...“

Na posledním KAPRADÍ, které probíhalo v opravené maršovské faře, jsem pocítila a uvědomila si, jak je mi na SEVERu hezky...A to nejen díky krásné krajině, která má paměť, ale hlavně kvůli lidem, kteří na SEVERu žili a žijí. Vzpomínám na bláznivé hry rozverného Topiho, na „globální hry“ Jirky Hrušky, na Mírovu spontánnost a dovádění při programech, na nenápadnou a skromnou Máju, na citlivou a vnímavou Elišku i na veselé rozhovory s Verčou, která už odešla jinam... Nejvíce však myslím na mé dva přátele, kteří mě inspirují pracovně i lidsky. Jsou to Hanka a Jirka Kulichovi, kteří stojí u kolébky SEVERu a dali mu kus svého života, myšlenek a srdce. A tak přeji hlavně jim, ale i ostatním lidem ze SEVERu, aby je odvaha, radost, dobrosrdečnost, citlivost a vnímavost k lidem i ke krajině neopustily. Aby je dobré a tvořivé myšlenky, které inspirují ostatní, provázely i další léta. Ze srdce Léna

Jitka Marečková

učitelka ZŠ a MŠ Úprkova Hradec Králové:

Třikrát a dost?

Už se mohu řadit mezi pamětníky. Mé vzpomínky na SEVER sahají daleko do minulosti. Patřím tedy mezi ty, kteří vědí, proč Rýchory, a pamatují výšlapy na Rýchorskou boudu. A to i v zimě. Bylo tam moc krásně, hlavně za hezkého počasí. Trochu ve mně však zatrnulo, když jsem se „nedopatřením“ přihlásila na seminář, kde byli jinak samí ředitelé a zástupci škol. Ale i pobyt v maršovské škole měl své kouzlo. Jak s žáky na pobytech, tak s ostatními, podobně postiženými, na kurzech a seminářích. Mezi nezapomenutelné zážitky se řadí celý kurz „SS 250“ (specializační studium pro koordinátory environmentální výchovy). S mnoha lidmi se stále ráda potkávám na akcích. A do třetice – DOTEK – rekonstruovaná fara. Minulost, přítomnost, budoucnost ...

Už se těším, až budu zase moct přijet.

Tímto se omlouvám hradecké sekci SEVERu, kterou jsem dost opomenula. Ale s L. Hronešovou jsem jezdila na tábory už za dob studií a ani nejmladší hradecká posila neunikla tomu, že ji znám už pár let.

Hodně elánu do dalších let a hodně takových Kulichů.

Mgr. Lubomíra Moravcová

učitelka Obchodní akademie, Střední odborné školy a Jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky, Hradec Králové

Se SEVERem spolupracuji asi 12 let. Prožila jsem s ním chvíle při vytváření plánu ekologické výchovy u nás ve škole, ale i chvíle při školeních, exkurzích a studiu na koordinátora EVVO. Díky SEVERu jsem navštívila krásná místa spojená s přírodou. Navázala jsem také nová přátelství s lidmi, kterých si vážím a jejichž práci považuji za důležitou a velmi ji oceňuji.

SEVERu přeji do dalších 20 let, hodně spokojených žáků, učitelů a nových přátel do nepohody, ale také plno energie a elánu při vytváření dalších projektů a výukových programů.

Mgr. Eva Bláhová

učitelka ZŠ a MŠ Úprkova Hradec Králové:

Mé první vzpomínky na SEVER mám spojené s Kapradím ve Vrchlabí, kdy jsem prvním rokem učila na ZŠ Černilov. Dojmy? Úžasné!! Za prvé: tolik lidí pohromadě, kterým jde o prosazení ekologie do výuky a ovlivnění nastupujících generací správným směrem, jsem ještě neviděla. Za druhé: dílny, které jsem navštívila, no to byl prostě zážitek.

Další rok jsem změnila školu a snažila jsem se aktivity, které jsem získala od SEVERu uvést do života při výuce. Byla jsem proto nadšená, když mi bylo doporučeno (od paní zástupkyně) studium koordinátora EVVO s pracovní zkratkou SS 250. Ten rok, kdy jsme měli několik setkání a výjezdů pokaždé jinde, byl prostě boží. Sice nás trochu potrápila závěrečná práce a zkoušky, na které jsme se s kolegy učily u nás na zahradě, ale stálo to za to.

No a teď? Jsem opět na jiné škole, kde ekologicky myslíme, plasty a papír třídíme, učíme děti, co je odpad směsný, i když si myslí: „To je děsný!“

Se SEVERem za zády zvládáme i taková drobná úskalí ekologické výchovy. Děkuje!

Iva Nesvadbová

ZŠP a ZŠS Králíky

Naše spolupráce začala v roce 2005, kdy se naše škola zapojila do programu Škola pro udržitelný život (ŠUŽ). Dá se říct, že Severáci totálně změnili můj profesní život, odstartovali můj osobní rozvoj i rozvoj školy – došlo k jejímu obrovskému zviditelnění.

Naučili mne psát granty (díky tomu jsme získali na EVVO finance), dali mi odborné vzdělání – vyškolili mne coby konzultanta ŠUŽ, coby koordinátora EVVO i coby mentora (metodické vedení „studentů“ specializačního studia), coby hodnotitele (projekty ŠUŽ), vnukli mi spoustu inspirací, které jsem použila při realizaci svých projektů, naučili mne nebát se před publikem, umět prezentovat svou práci, úspěchy školy

Naší škole spolupráce přinesla:

- opakované školení celé sborovny snad ve všech oblastech EVVO (školení „na míru“)
- obrovské zviditelnění školy (díky prezentacím na ško-

leních žadatelů ŠUŽ či v Americkém kulturním centru v Praze a z toho vzniklým dalším žádostem o představení našich školních aktivit, mj. na setkání Zdravých škol)

- metodické vedení tvůrců Regionální učebnice a zájem médií o tento produkt
- úspěchy v oblasti EVVO – 3x titul Ekoškola, opakovaný titul Ekologická škola Pardubického kraje 1. stupně, 2x absolutní vítězství v krajské soutěži Zelený ParDoubek

Velice kladně hodnotím profesionalitu (nejen odbornou v EV, ale i v oblasti pedagogiky – tolik moderních metod výuky neovládají mnozí pedagogové), laskavý přístup, metodickou pomoc.

Do dalších let přeji mnoho spokojených zaměstnanců, „klientů“, vstřícnost a pochopení „z těch vyšších míst“, nadšení, elán, spoustu nových nápadů – prostě všechno nejlepší. Ať se vám splní vše, co si vy sami přejete.

S úctou a velkým díky za vše, co jste pro mne i naši školu udělali.

František Kynčl

Onehdy jmenovaný čestný velvyslanec SEVERu pro Jičín a okolí, jinak učitel ZŠ Železnická, Jičín

U mě to je úplně jasné. Nedovedu si vůbec představit svoji kantorskou dráhu bez lidí, kteří byli a jsou (pevně věřím i budou) se SEVERem spojení.

SEVER mi prostě za těch svých krásných 20 let změnil život. To, co jsem snad podvědomě tušil, oni dokázali nejen pojmenovat, ale hlavně uvést do praxe. Za celou dobu spolupráce bylo společných aktivit mnoho. Kromě mnoha jiného se díky programu „Škola pro udržitelný život“ výrazně zlepšilo okolí naší školy.

Ekologický kurz pro 9. ročník směřuji právě do Horního Maršova. Cítím vnitřní nutnost, aby si mí žáci do života odnášeli to krásné „severské poselství“. Již několik let nad mým stolem v kabinetě visí listina, kterou mi předala už kdysi při slavnostním rozloučení jedna devátá třída. Zavazují mě v ní, abych vždy jezdil jen na SEVER a nikdy na jih. A věřte, že mi tedy nedělá sebemenší problém tento závazek dodržovat.

Se „SEVEREM na sever“ byly navíc pro mě a moji ženu zatím dvě opravdu nejkrásnější dovolené v životě. Putování norskou přírodou s batohem, perfektní parta,

výprava za pižmoni, noci ve stanu uprostřed severské tundry. Na to moc oba vzpomínáme. Kdyby se podařilo něco podobného zopakovat, to by byl splněný sen.

SEVER jsou pro mě ale hlavně výborní lidé, kteří dokázali neuvěřitelné věci. Ohromně si jich vážím. Proto bych do dalších let přál SEVERu právě hodně dalších báječných Severanů. A jim všem osobně chci popřát především hodně zdraví, pohody a také úžasných nápadů, na které se vždy budu moc těšit.

Dušan Vodnárek

učitel ZŠ Školní Vrchlabí

Před šestnácti lety jsem nastupoval jako mladý a nezkušený učitel na základní školu do Vrchlabí. Environmentální výchova bylo ještě na dlouhá léta neznámým pojmem, ale zájem o ekologii, životní prostředí a propojení těchto témat se základoškolskou výukou již tehdy nabízel SEVER pro kantory z trutnovského okresu. S chutí jsem navštěvoval semináře, které SEVER organizoval především pro učitele přírodovědných oborů. Zde jsem začal poznávat lidi ze SEVERU i komunitu učitelů, kterým přinášely tyto semináře užitek i prostor k vytváření mezilidských vztahů a kontaktů.

S postupným růstem v mé profesi také rostl, pro mne v tu dobu již nepostradatelný a inspirující pedagogický

partner – SEVER z Horního Maršova. Z lokálního eko-centra se začalo stávat centrum na krajské, celostátní a mezinárodní úrovni. S nárůstem poboček rostla také kvalita i kvantita práce Severáků. Ze zprostředkovatelů seminářů se stali výchovně-vzdělávacím centrem pro žáky i učitele, poskytovali kantorům podporu při zavádění projektové výuky a ukázali pedagogické veřejnosti, jak získat pro svoji práci finanční prostředky z grantů a projektů různých úrovní.

Svým osobitým a „rodinným“ pojetím přístupu k zaměstnancům i klientům z řad obce kantorské stmelil SEVER učitele z širokého okolí do jakési rodinné společnosti, která kromě učení svých svěřenců, začala otevírat školu veřejnosti, komunitě a naučila učitele nahlížet na výukový proces jako na prostředek komunikace mezi žáky, rodiči, školou a okolím. Škola pod severským koučingem pozitivně ovlivňuje dění v místní společnosti, vede školy k místně zakotvenému učení.

Jsem rád, že jsem se dostal do společnosti skvělých a obětavých lidí ze SEVERu. Mám zde mnoho přátel, kteří ovlivnili také můj osobní život, kterému dali určitý environmentální a společenský rozměr.

SEVERu přeji do dalších let mnoho úspěchů osobních – firemních, úspěchů na poli spolupráce s pedagogickým i veřejným sektorem. Přeji mu, aby zaujal a filozoficky ovlivnil mnoho spolupracovníků a nových mladých učitelů, kteří ponесou myšlenky na kvalitní, přírodě šetrný a společensky udržitelný rozměr bytí dál svou profesí i svým životním příběhem.

Z veřejné správy

Laco Miko

zástupce ředitele Directorate General Health and Consumers, Evropská komise, bývalý ministr životního prostředí České republiky, Brusel

Přes všechny peripetie státní podpory a nepodpory SEVER dokázal svoji činnost v oblasti environmentální výchovy a souvisejících oblastech rozvíjet a držet na

mimořádně vysoké úrovni. Pro mne je v rámci regionu, ale taky v rámci celého státu to, čemu se říká anglicky benchmark – standard kvality, něco co ve svém oboru doporučuji jako měřítko kvality a úspěšnosti. Není pochyb, že to souvisí s osobnostmi manželů Kulichových, kteří SEVERu vdechli jeho podobu a duši, ale také se širokou škálou dalších spolupracovníků a odchovanců SEVERu. Přeji středisku dalších úspěšných mnoho let, s vírou, že se jejich práce začne stále víc odrážet i v postojích většinové veřejnosti. SEVER určitě napomohl tomu, že v řadě ohledů již máme tímto směrem nakročeno a že přicházející generace jsou v tomto směru naději.

Ing. Tomáš Kažmierski

ředitel odboru ekonomických a dobrovolných nástrojů, Ministerstvo životního prostředí, Praha

Když se řekne SEVER, automaticky se mi vybaví dnes již celostátně známá neziskovka z Horního Maršova, která „odnepaměti“ vymýšlí a realizuje programy o přírodě a životním prostředí pro děti i dospělé. Navíc jsou to programy velmi kvalitní a oblíbené! A to je vždycky vzácný soulad, který je předpokladem k dalším opakovaným návštěvám. Více než na programy se však vždy těším na setkávání s lidmi ze SEVERu. Pokaždé se mi líbilo to jejich opravdové zaujetí pro ekologickou výchovu, angažovanost a aktivní účast na projektech, které souvisely třeba s regionálním rozvojem. Tak tomu bylo i při zavádění regionální značky „Krkonoše – originální produkt“, u které téměř od počátku stál SEVER, aby se nakonec se tato organizace stala jedním z hlavních propagátorů a prodejců místních výrobků na území národního parku a okolí. Můj velký obdiv mají lidé ze SEVERu také díky šetrné rekonstrukci bývalé fary na moderní ekocentrum DOTEK při zachování místního genia loci.

SEVERu přeji hodně pozitivní energie, tvůrčích nápadů a spokojených absolventů vzdělávacích programů, ale hlavně takové osobnosti, kterými jsou Jiří a Hana Kulichovi, kteří SEVER zakládali a mají významný podíl vybudování a úspěchu celého jeho týmu a činnosti.

Petr Hermann

předseda NSZM
(Národní síť Zdravých měst ČR), Litoměřice

Spolupráce se SEVERem v Litoměřicích začala v roce 1997, kdy se jeho pracoviště v našem městě usadilo na Základní škole Na Valech, kde jsem byl tehdy ředitelem. Už od počátku bylo jasné, že to byla dobrá volba. Škola se začala orientovat na ekologickou výchovu, a tak mohla dětem dávat něco nového navíc, což se také promítalo do učebních plánů i do mimoškolní činnosti. Po nějakém čase se pracoviště přesunulo do školní budovy v Masarykově ulici, čímž získalo vhodnější prostory pro své působení. Během dalších let si SEVER získal výbornou pověst nejen u ostatních litoměřických škol a školek, ale i v celém kraji.

Různé akce, vzdělávání i způsob prezentace ukazoval prospěšnost této organizace pro celou veřejnost.

Od roku 2002, kdy jsou Litoměřice členem Národní sítě Zdravých měst ČR, patří SEVER k nejbližším partnerům Zdravého města. Zapojení SEVERu je znát hlavně při kampaních. V rámci NSZM ČR organizuje SEVER „Mladá fóra“ s velkým úspěchem po celé republice.

Do dalších let bych za sebe i všechny obyvatele našeho města SEVERu popřál hodně energie, nápadů, ale hlavně finanční podporu.

Ing. Jan Hřebačka

ředitel Správy Krkonošského národního parku, Vrchlabí

Spolupráce mezi SEVEREM a Správou Krnap je v mnohých ohledech unikátní. Působíme na stejném území a rozhodně se necítíme jako soupeři. To se ukazuje například ve společném projektu Comenius viridis. Vztahy pracovníků správy a SEVERU jsou profesionální i přátelské. Když bychom to vyjádřili slovy ekologa, jedná se o symbiózu. O tu je ale potřeba pečovat. Jsem přesvědčen, že jsme společně posledních 20 let o tento vztah pečovali a doufám, že budeme pečovat i nadále.

Přeji všem pracovníkům SEVERU do dalších 20 let, aby byli úspěšní tak jako doposud, a za Správu Krkonošského národního parku bych si přál více podobných partnerů.

Mgr. Jakub Kašpar

náměstek ředitele – vedoucí odboru vnějších vztahů Správy KRMAP, Vrchlabí

Dvacet let je krásný věk. Pokud jde o člověka, ten je v tom věku už dospělý a přitom stále nádherně mladý, plný energie, nadšení a elánu. A SEVERu přeje o člověka vždycky šlo, ne? Tedy o člověka a přírodu, jejich vzájemné partnerství a soužití a také přátelství. Přátelství je také první slovo, které mě napadne, když se řekne (slyšitelně velkými písmeny) SEVER. Mám SEVER moc rád, hlavně na ten náš krkonošský moc rád jezdím, zvlášť od doby, kdy se podařilo tak nádherně opravit maršovskou faru a otevřít

tam Ekocentrum DOTEK. A mám moc rád Seveřany. Svě přátelé a kamarádi. To, že spolu můžeme jako Správa KRNP a ekovychovná nevládka spolupracovat, považuji za dar. A za dary se děkuje. Takže k narozeninám SEVERu děkuju. Za SEVER, Seveřany i za to, že se můžeme mít rádi. A ať nám to spolu vydrží!

Rita Vlčková

koordinátorka Zdravého města Litoměřice

Jako koordinátorovi dětského zastupitelstva přeji SEVERu, aby měl možnost pracovat se „zapálenými“ mladými lidmi a ti pomáhali naplňovat náš záměr – budovat město, kde chceme společně žít a kde je radost žít.

Ing. Tomáš Rothröckl

ředitel Správy Národního parku Podyjí, Znojmo

SEVER, Středisko ekologické výchovy a etiky, je dnes v naší branži pojem. A jím se stalo nepochybně díky usilovnému a soustavnému snažení mnoha lidí, za dvacet let je vidět mnohé...

Jelikož jsem již pomalu pamětníkem v našem oboru, velmi dobře si pamatuji na začátky Hanky a Jirky Kulichových, neb oni pokládali spolu s dalšími nadšenci v té nelehké době základní kameny oboru, kterému dnes říkáme environmentální, či ekologická výchova. Bylo to v době, kdy Václav Petříček a Josefem Velkem organizovali legendární tábory Hnutí Brontosaurus na Zvířeticích, bylo to v době ještě před sametovou revolucí, kdy byla snaha nějakým způsobem institucionalizovat EVVO jako obor. Následně již v dobách svobodných vyústila práce manželů Kulichových v založení „nezávislé“ instituce, které dali přílehlavý název. I když se tím odpoutali od oficiálních struktur státní ochrany přírody, rozhodně to jejich práci neuškodilo. Naopak, spolupracují nadále. Když Správa Národního parku Podyjí potřebuje konzultaci, či pomoc v oblasti EVVO, obrací se přirozeně asi na tři renomované adresy v naší republice. SEVER je jedna z nich.

Za to, co se povedlo za dvacet let „na SEVERu“ je potřeba smeknout. Citlivá obnova fary v Maršově je ostatně jednou z krásných vizitek, kam SEVER kráčí. DOTEK není jen opravený objekt, je to místo, které se dokáže do-

týkat lidí, kteří v něm přebývají, kteří jej navštíví. A kteří si něco zásadního do života odnášejí.

Práce s dětmi a mladými lidmi je to nejpotřebnější, co můžeme pro efektivní ochranu přírody dělat. A děje se tak také díky SEVERu a jeho lidem. Přejeme mnoho sil a nápadů!

Líba Jozková

Odbor životního prostředí Krajského úřadu Jihočeského kraje, České Budějovice

V oblasti, která se nějakým způsobem dotýká EVVO, se pohybují a zároveň pracují od roku 1991 a přesně do tohoto roku spadá moje první setkání se „Seveřany“, které bylo vůbec mé první osobní setkání s lidmi, kteří se po roce 1989 začali profesně věnovat ekologické výchově a vzdělávání. Konečně nastala doba změn, o které jsme snili i mluvili v předcházejících letech jako studenti na vysokých i středních školách a aktivní členové v organizacích ČSOP. Vydala jsem se tedy kdysi v roce 1991 s batohem na zádech z jihu Čech na dlouhou cestu do Horního Maršova, kam tehdy jezdil z Českých Budějovic přímý autobusový spoj. A od autobusové zastávky v Maršově pak pěšky do kopce do neznáma podle mapky – poprvé k Rýchorské boudě. A zde jsem se kromě velmi zajímavého programu, potkala osobně s Jirkou a Hankou Kulichovými a Tomášem Pigulou – ToPím (pamatuji si také, že Hanka tehdy čekala miminko, měla krásný dlouhý cop a moc jí těhotenství slušelo). Později jsem začala pracovat v českobudějovické Nadaci pro ochranu přírody Rosa v Českých Budějovicích, takže přibýlo možností pro setkání s těmi, kteří se v období plném změn s nadšením a naplno věnovali práci v oblasti EVVO. „Seveřani“ byli jedněmi z nich, setkávali jsme se pravidelně na veletrzích ekologických výukových programů, na pracovních akcích Sítě ekologických poraden ČR a občas i při jiných příležitostech. Poté, co „Seveřani“ sešli z hor a založili středisko SEVER v Horním Maršově, jsem se za dlouhou dobu působení této organizace dostala do Horního Maršova jenom 2x, takže znám osobně místo, kde probíhají pobytové programy, ale ještě se mi nepodařilo navštívit bývalou barokní faru zrekonstruovanou na nové sídlo střediska SEVER. Jedna z osobních motivací pro návštěvu. Co všechno středisko SEVER dělá pro žáky, studenty, pedagogy, veřejnost, do jakých projektů byli a jsou „Seveřani“ zapojeni, jaké publikace vydali a o tom, jak fungují pobočky v Litoměřicích a Hradci Králové, je možné se dočíst např. na internetových stránkách a o tom tady víc psát nechci. Za každou organizaci jsou především

lidé a za nimi výsledky jejich práce. A za SEVEREM je té práce za 20 let vidět opravdu hodně. Poctivé a solidní práce s přesahem dál za oblast EVVO. Bývala ředitelka Nadace Rosa Nada Johannisová říkala (parafrázují): „Ekologické neziskovky toho moc nemají a ve společnosti (možná spíš specificky v české společnosti – moje poznámka) nemají jednoduchou pozici, a proto je potřeba, aby dobře fungovaly, byly důvěryhodné, jednaly férově, pracovaly profesionálně, postupně si „vybudovaly dobré jméno“ a tím přesvědčily své okolí o smysluplnosti práce v oblasti EVVO včetně těch, kteří nedůvěřují a nemají o neziskovém sektoru valné mínění“. SEVER je jednou z organizací, která už pěknou řádku let své „dobré jméno“ má a ví se o něm rozhodně i dost daleko za hranicemi Královéhradeckého kraje. A práce ředitele SEVERU Jirky Kulicha pro EVVO

v celé České republice je nepřehlédnutelná, velmi významná a stále aktuální – od často ne právě jednoduché komunikace a vyjednávání s politiky na regionální i vyšší úrovni přes aktivní účast v různých odborných skupinách, po práci na koncepčních, rozvojových a podobných dokumentech od místní po evropskou úroveň. Závěrem chci popřát středisku SEVER, ať se mu i nadále daří a jeho lidem, ať mají co možná nejlepší podmínky pro práci i v nadcházejících letech, ať mají radost ze života a jako kolegové v práci ať jsou k sobě pravdiví, vstřícní, laskaví, ale i svým způsobem přísní, dokážou brát i složitější situace s nadhledem, neztrácejí naději a smysl pro humor, i když témata, o kterých učí nebo se je sami učí nejsou vždycky veselá, ať jsou stále otevření novým nápadům, možnostem, změnám,... jen tak dál! Posílám pozdrav z jihu na SEVER!

Od středisek ekologické výchovy a neziskovek

Hana Korvasová

ředitelka

Aleš Máchal

metodik pro vzdělávání, pedagogický pracovník – oba Lipka – školské zařízení pro environmentální vzdělávání, Brno

Co nás napadá, řekne-li se SEVER? Nejprve obrázek z doby, kdy SEVER nebyl ještě ani v myšlenkách svých zakladatelů: Kačenka Kulichová a Eliška Pigulová ráčející se v ledové vodě Rýchorské studánky a jejich nedaleký domov na Rýchorské boudě, kam jsme za jejich rodiči Jirkou a Hankou Kulichovými a Májou Pigulovou rádi jezdili. Teprve potom člověku vytane odvážný úmysl proměnit část hornomáříškovské školy v nové středisko, v jehož názvu (oproti všem ostatním střediskům EV) nebude chybět dnes tolik potřebná etika. Slavnostní zahájení rekonstrukce prokopnutím

rušené příčky „pozlaceným“ krumpáčem. Řada úspěšných pobytů našich učitelských kurzů v náručí SEVERu s jeho skvělými lektory, Veletrh výukových programů s nezapomenutelnými ukázkami tzv. „vývojky“, neboli výukového programu o vývoji východokrkonošské krajiny s živými obrazy v terénu – od pravěkého rybáře přes pasačku krav až po pana továrníka s chotí, kteří vyprávěli o své papírně a na otázku kolik že mají dětí odpověděl každý z nich jinak... A potom krásná oslava 10. výročí SEVERu, plná scének, zpívání a radosti s nezapomenutelnou přednáškou Veroniky Hamerské o celosvětovém významu SEVERu,

doplněnou o fotodokumentaci kde všude SEVER zanechal svoji stopu! A což teprve následná obdivuhodná výdrž a nezměrné nadšení všech severanů v dobách, kdy řadu měsíců nebylo ani na holé mzdy. Každý severský zaměstnanec dobrovolně přinášel do společného rozpočtu všechny drobné výdělky za lektorskou činnost v ostatních střediscích. SEVER v čele

s Jirkou a Hankou Kulichovými přečkal všechno, nikdy se neuchýlil ke komerci, díky báječné sestavě pracovníků byla pedagogická kvalita jejich služeb vždy nejvyšší. Vrcholným číslem umu a silné vůle SEVERu je nádherně a do posledního detailu zrekonstruovaná fara – pracoviště DOTEK,

kam je věru radost jít se nejen podívat, ale pokud možno „pobejt“. Putování s šátkem na očích po faře od sklepa až po půdu, neuvěřitelné příběhy o historii fary vyprávěné Hankou a Honzou, zpěv pěveckého sdružení Berthold s klavírním doprovodem, tajemné návštěvy starého kostela, neuvěřitelný kousek s pojmenováním hlavní ulice v Horním Maršově na třídu Josefa II. – to všechno a mnoho jiného jsou zážitky, na které rádi vzpomínáme.

Ať se vám nadílí silných zážitků i hloubavých myšlenek neméně daří i nadále, naši milí SEVERáci, máte náš upřímný obdiv a úctu ke všemu vašemu konání!

Aleš Kočí

vedoucí Městského střediska ekologické výchovy DIVIZNA Liberec

Ani se mi nechce věřit, že SEVER slaví teprve 20 let! Mám pocit, že SEVER a lidi v něm a kolem něj znám spousty let, snad od mlada. Poprvé jsem se s nimi a s jejich činností setkal někdy během zimy 1990, to ještě působil SEVER na Rýchorské boudě. Byl jsem tam s Hnutím Brontosaurus na Večerní škole.

Musím uznat, že to bylo pro mne nezapomenutelné setkání. Od té doby jsem manžele Kulichovy a spousty jejich kolegů vidal poměrně často na různých akcích v rámci jejich či mé činnosti. Vždycky se mi se SEVEREM dobře pracovalo, jsou to moc milí a pracovití lidé. Celý SEVER byl pro mne, v době, kdy jsem začínal s Emilkou Strejčkovou na Toulcově dvoře, i později, kdy jsem založil v Liberci DIVIZNU, velkou inspirací a profesionální metou, ke které vzhlížím s úctou a obdivem. Moc jim všem za to děkuji a věřím, že SEVER bude pracovat na poli environmentální výchovy ještě spousty dalších let, že nám všem bude inspirací, kolegou i kamarádem a že budeme spolu moci i nadále spolupracovat, protože je to s nimi radost. To přeji celému SEVERu za celou DIVIZNU!

Miroslav Kundera

ředitel Nadace Partnerství, Brno

Hanka a Jirka Kulichovi se svými SEVERem už na začátku devadesátých let ukázali cestu v profesionalizaci terénní ekologické výchovy i v tom, jak spolupracovat s veřejnou správou. Přesunem z Rýchor do Maršova si Jirka věčné cesty do Prahy, do Hradce či Brna moc nezkrátil. O to víc obdivuji jeho neúnavnou houževnatost při komentování vládních politik a strategických dokumentů, které s ekologickou politikou souvisejí. Gratuluji SEVERu k nádherně opravené faře a přeji mu do dalších let, aby se dveře v jejich centru netrhly.

Ing. Luboš Meloun

člen Společnosti pro trvale udržení život (STUŽ), dříve vedoucí Dobru životního prostředí Městského úřadu Rychnov nad Kněžnou

Moc děkuji za všechna milá překvapení a za zajímavý pobyt, který jste nám u vás uchystali. Velmi mne potěšilo a udivilo, jak daleký kus cesty jste v Horním Maršově urazili a kolik svoji energie jste vynaložili, abyste nám ostatním lidem, dětem, usnadnili objevovat podstatu žítí jak v Krkonoších, tak i na Zemi. Děkuji, necht' vám duševní a fyzické síly neubývají, dobré myšlenky k vám stále přichází, ať vás lidská blbost nezdočí. Vydržte, má to ducha, energii i smysl.

Květa Ležovičová

Centrum rozvoje Česká Skalice

Velmi záslužné, s obrovským zápalem a nasazením nejenom všech sil, ale celého člověka. Byla bych moc ráda, kdybyste se stali zářící hvězdou, ke které s úctou a obdivem ostatní nejen vzhlíží, ale stává se pro ně vzorem. Držím palce a přeji do budoucnosti vše nejlepší.

Ze zahraničí

Dr. David Selby

zakládající ředitel Sustainability Frontiers, autor knih o globální výchově (v češtině vyšly Globální výchova, Cvičení a hry pro globální výchovu I a II), Velká Británie

SEVER carries memories of lively, exciting exchanges of ideas between European environmental educators, all inspired by the beauty of the place and the exhilaration of living and learning in such a landscape. The experience is so convivial; the learning process so democratic, so purposefully informal and so very well facilitated. The balance between being indoors and outdoors is just great. All in all, It is a delight to experience a SEVER event. My hope and expectation is that SEVER goes from strength to strength in the coming years. Sustainability Frontiers, looks forward to widening and deepening a partnership we value very highly.

SEVER, to jsou pro mne vzpomínky na živou a vzrušující výměnu nápadů mezi evropskými ekopedagogy, inspirovanou krásou místa a radostí ze života a učení se v takové krajině. Zkušenosti jsou tu tak radostné, proces učení tak demokratický, tak účelně neformální a tak dobře facilitovaný. Rovnováha mezi pobytem uvnitř a venku je úžasná. Prostě zažít SEVERskou akci je potěšením. Doufám a očekávám, že v nadcházejících letech půjde SEVER od úspěchu k úspěchu. Sustainability Frontiers se těší na rozšíření a prohloubení partnerství, kterého si moc ceníme.

Richard Medal

Centrum environmentálních aktivit Trenčín, Slovensko

Rád vzpomínám na naše společné začátky – dobrovolnické, ještě z dob našich společných studií na Univerzitě Karlově (schůzky univerzitního Brontosaura na koleji u Hanky, Ekostan na Portě, Zvířetice...) i profesní – například na úžasná česko-slovenská setkání center a středisek

EV v první polovině devadesátých let – na to v Banské Štiavnici, ale hlavně na to u Vás na Rýchorské boudě, kde jsme se skoro nevešli do velké jídelny. Byly to krásné chvíle radosti z plnění našich studentských snů a plánů. A jsem rád, že Vy jste na SEVERu dokázali svou vytrvalostí, cílevědomostí a příkladným tahem na branku překonat všechny překážky a určitě i chvíle demotivace a že Vaše plány a sny plníte už více než 20 let. Smekám před tím, co jste dokázali a přeji Vám, aby se SEVERu a DOTEKu dařilo další desítky let a abyste tak jako doposud byli zdrojem inspirací, motivace a morální síly pro Vaše soupeřníky i následovníky.

Geoff Cooper

European Institute for Outdoor Adventure Education and Experiential Learning (EOE), dřívě ředitel Low Bank Ground Outdoor Education Centre, Coniston, Velká Británie

The roots of SEVER go back to the late 1980's when a group of Czech environmentalists had the vision to set up an unusual European environmental education conference that attracted attention far and wide.

This TOUCH conference was not about speakers in suits addressing an audience from a podium but about sharing ideas and experiencing practical environmental activities. It was experimental, co-operative, open-minded and forward looking. SEVER in its long history has maintained and enhanced these ideals.

I have had the good fortune to keep in touch with Jiri Kulich and his colleagues over many years. I remember rich experiences we shared with other educators at Rychory, the Centre high on the mountain in the Krkonoše National Park before the Centre was established in Horní Maršov. SEVER has maintained its integrity as an environmental centre with a strong ethos based on active, experiential and co-operative learning. It continues to work in collaboration with partners across Europe and with international global education projects.

I send my best wishes to the team at SEVER and look forward to keeping in TOUCH over the next 20 years.

Kořeny SEVERu sahají do pozdních osmdesátých let, kdy měla skupina českých ekologů vizi uspořádat neobvyklou evropskou konferenci ekologické výchovy a ta vzbudila zájem z široka daleka. Tato konference TOUCH/ DOTEK nebyla o řečnících v oblecích oslovujících auditorium z pódia, ale o sdílení myšlenek a zažívání praktických aktivit. Byla postavena na experimentování, spolupráci, otevřeném myšlení a výhledu vpřed. SEVER se pak ve své historii držel těchto ideálů a dál je rozvíjel.

Měl jsem to velké štěstí být v kontaktu s Jiřím Kulichem a jeho kolegy po mnoho let. Pamatuji si bohaté zážitky sdílení s dalšími vzdělavateli na Rýchorách, v centru vysoko v horách Krkonošského národního parku předtím než bylo založeno maršovské středisko. SEVER udržel svou integritu jako ekologické centrum se silným étosem založeným na aktivním, zkušenostním a zážitkovém a kooperativním učení. Pokračuje ve spolupráci s partnery po celé Evropě a s mezinárodními projekty globální výchovy.

Posílám své velké blahopřání na SEVER a těším se na to, že budeme v DOTEKU těch dalších 20 let.

Gary Randolph

pracovník programu GLOBE,
v letech 1993–1996 dobrovolník Amerických
mírových sborů, USA

Congratulations to the Stredisko
Ekologickej Vychovy a Etiky
Rychory (SEVER) on the 20th
anniversary of its founding. I'm
honored to have served as a U.S.
Peace Corps Volunteer with those
who established SEVER. Since
its founding, SEVER has reached

tens of thousands of students and thousands of teachers from all across the Czech Republic through educational programs, developing an environmentally-conscious next generation Czech citizenry. Congratulations on 20 years on service to the environment.

Posílám blahopřání do Střediska Ekologické Výchovy a Etiky Rýchory (SEVER) k 20. výročí jeho založení. Považuji si za čest, že jsem svou službu dobrovolníka Amerických mírových sborů (U.S. Peace Corps) vykonával s těmi, kdo SEVER založili. Od svého vzniku SEVER zasáhl desítky tisíc žáků a studentů a tisíce učitelů prostřednictvím vzdělávacích programů a vytvořil tak ekologicky uvědomělou příští generaci českých občanů. Vše nejlepší k dvaceti letům služby životnímu prostředí.

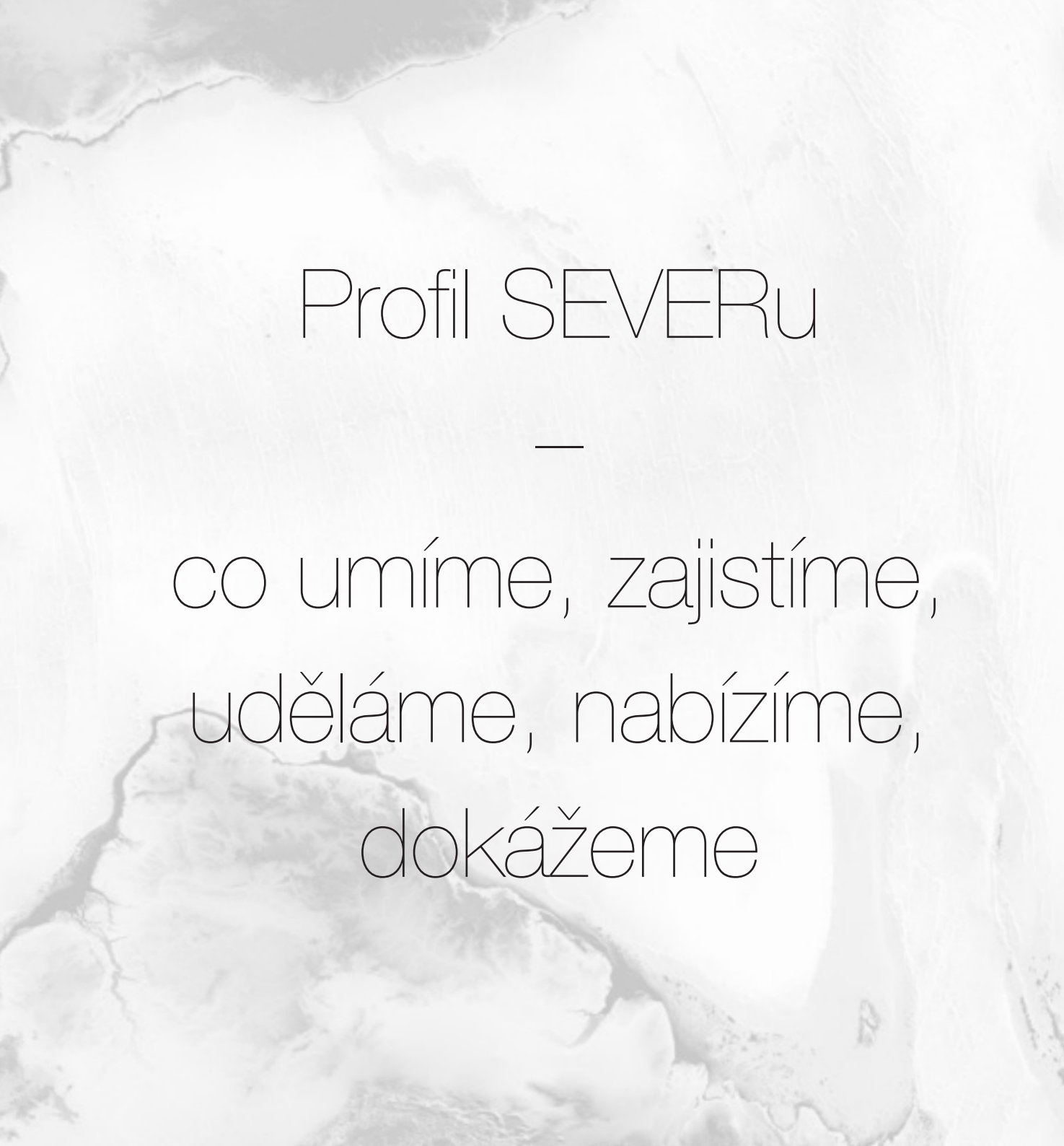
Maňo Huba

geograf a ochránce přírody, poslanec
slovenského parlamentu, člen Společnosti
pro trvale udržitelný život (STUŽ) a účastník
krkonošského semináře STUŽ, Slovensko

Ešte sa chcem poďakovať (i za celú slovenskú „delegáciu“) . Nielen za to, že sme sa v Maršove cítili ako doma, ale aj za ich neuveriteľnú vytrvalosť, s ktorou ozdravujú ľudské duše i okolitú – donedávna spustnutú – krajinu pod Krkonošami. Na to, čo sa im podarilo na fare a jej okolí, nenachádzam slov.

STŘEDISKO EKOLOGICKÉ VÝCHOVY

The background of the entire image is a light-colored, marbled texture, resembling stone or marble, with subtle variations in tone and pattern.

Profil SEVERu

—

co umíme, zajistíme,
uděláme, nabízíme,
dokážeme

- **Krátkodobé výukové programy pro mateřské, základní i střední školy**

- **Pobytové výukové programy v Krkonoších v Horním Maršově** – v Domě obnovy tradic, ekologie a kultury DOTEK (bývalá fara) nebo v pobytovém středisku pro školy v budově místní základní školy

- **Vzdělávací semináře pro pedagogické pracovníky** (akreditované MŠMT)

- **Semináře pro zástupce radnic, obcí a měst** zodpovědné za životní prostředí, **střediska ekologické výchovy, neziskové organizace, další organizace a další zájemce**

- **Akce a programy pro veřejnost** (Den Země, festival Doteky, Biojarmark, dílny, přednášky a besedy, brigády, promítání filmů s ekologickou tematikou, soutěže, výstavy)

- **Volnočasové aktivity pro děti a mladé lidi** (tábory, tzv. víkendovky)

- **Účast na společenských akcích pořádaných městy** (Evropský týden mobility, Bambiriáda, Dožínky...)

- **Ekologické poradenství** (poradny v Hradci Králové, Litoměřicích a Horním Maršově), **prodej Fair Trade výrobků, regionálních produktů a biopotravin, prodej a půjčování vlastních i dalších publikací a pomůcek** – včetně e-shopu, dále prodej různých předmětů pro volné využití a radost

- **Odborné konzultace a stáže, metodickou pomoc a pomoc s psaním grantových žádostí** pro školy, střediska ekologické výchovy, obce, města a další zájemce

- **Dlouhodobé ekologické projekty pro školy a obce** (Škola pro udržitelný život, Školy pro inteligentní využívání energie, Fóra mladých)

- **Kontakty na organizace a instituce zabývající se ekologickými aktivitami** v rámci krajů a celé ČR

- **Pravidelné rozesílky** informací, materiálů, aktuálních nabídek z oblasti ekologické výchovy pro neziskové organizace, obce, školy a další zájemce, včetně základních a středních škol v síti M.R.K.E.V. (Metodika a Realizace Komplexní Ekologické Výchovy) a mateřských škol v síti MRKVIČKA

- **Časopis pro ekogramotnost Bedrník**

- **Koordinace ekologické výchovy v Královéhradeckém kraji**, včetně, možnost bezplatného odběru krajského bulletinu pro environmentální výchovu v Královéhradeckém kraji EKOTON (vychází 2x ročně) a kalendáře akcí ekologické výchovy a možnost v nich prezentovat vaše aktivity

- **Výukové, propagační a vzdělávací materiály**

a dále...

DOTEK – Dům Obnovy Tradic, Ekologie a Kultury

- DOTEK – funguje nejen jako přirozené kulturní a společenské centrum obce Horní Maršov, ale i jako **nový cíl šetrné turistiky v Krkonoších**. Návštěvníci mohou denně využít služeb návštěvnického centra, které nabízí vedle prohlídky domu a sousedního renesančního kostela i celou řadu speciálních aktivit, které podporují šetrnou turistiku.

- **DOTEK je ukázkou ekologicky šetrného domu**, ve kterém najdete jak nejnovější ekologicky šetrné technologie, tak unikátní historické interiéry.

- Návštěvníci DOTEKu mohou vyzkoušet:
 - **zážitkové a vzdělávací stezky v okolí Horního Maršova** – Cestu dřeva, Cestu do lesa, Cestu duchovní, 1. maršovský quest, ... a budou přibývat další
 - v případě špatného počasí nebo unavených nohou **nabídku samoobslužných programů**, které si sami vyzkouší v areálu DOTEKu např. na téma: Welfare hospodářských zvířat, Smyslové vnímání přírody, Řemesla,...
 - **v létě elektrická kola, v zimě sněžnice**

- Naším klientům nabízíme:
 - **ubytování, stravování**, zázemí pro skupiny i jednotlivce
 - **dětské tábory, ekologickou výchovu v terénu**
 - **vzdělávací programy, řemeslné dílny**, dojení koz a výrobu sýrů

Pokud budete mít o některou z nabídek a služeb SEVERu zájem, kontaktujte:

Středisko ekologické výchovy a etiky Rýchory-SEVER, Brontosaurus Krkonoše

Horská 175, 542 26 Horní Maršov

tel. 739 203 201 e-mail: sever@ekologickavychova.cz

Najdete nás na našich webových stránkách – www.sever.ekologickavychova.cz

Spolupráce

SEVER je členem Sdružení středisek ekologické výchovy Pavučina, členem asociace ekologických organizací Zelený kruh a oborové platformy ekologických neziskových organizací, členem STEP – Sítě ekologických poraden České republiky, pozorovatelem FoRS – Českého fóra pro rozvojovou spolupráci a Základním článkem Hnutí Brontosaurus. Úzce v roce 2013 spolupracoval také například s Nadací Partnerství, Národní sítí zdravých měst, řadou středisek ekologické výchovy, ekologických poraden a neziskových organizací v České republice, ale i ze Slovenska, Polska, Německa, Velké Británie nebo Ghany.

Poděkování partnerům, donátorům, dobrovolníkům

- Bazalka, s.r.o.
 - Cíle3/Ziel 3 na podporu přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Svobodným státem Sasko 2007-2013
 - Česká národní agentura mládeže
 - Česká rozvojová agentura
 - České Švýcarsko, o.p.s.
 - Česko-německý fond budoucnosti
 - Český hydrometeorologický ústav Hradec Králové
 - Deutsche Bundesstiftung Umwelt (DBU) – Německá spolková nadace pro životní prostředí
 - Dům zahraničních služeb
 - Ekofarma Bošina Vernéřovice
 - EMPLA AG spol, s.r.o. Hradec Králové
 - Evropská komise
 - Euroregion Glacensis (Fond mikroprojektů)
 - Gras, s.r.o.
 - Hnutí Brontosaurus
 - Jablotron
 - Jihomoravský kraj
 - Královéhradecký kraj a Krajský úřad Královéhradeckého kraje
 - Krajský úřad Ústeckého kraje
 - Liberecký kraj
 - Magistrát města Hradce Králové
 - Místní akční skupina (MAS) Krkonoše
 - Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
 - Ministerstvo životního prostředí
 - Nannoenergies
 - Národní síť Zdravých měst
 - Obec Horní Maršov
 - Operačního programu přeshraniční spolupráce 2007-2013 Česká republika – Polská republika
 - SSEV Pavučina
 - Sächsische Landesstiftung Natur und Umwelt – Nationalparkzentrum Sächsische Schweiz, Uni im Grünen e.V.
 - Společnost CEPAC
 - Správa KRNP
 - Státní fond životního prostředí ČR
 - Státní zemědělský intervenční fond
 - Úřad práce ČR
 - VAK Trutnov
 - Veselý výlet
 - V-Style
 - Východočeské muzeum Hradec Králové
 - Zdravé Město Litoměřice
 - ZOO Dvůr Králové
 - Gymnázium SOŠ, SOU a VOŠ Hořice
 - Obchodní akademie, Střední odborná škola a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky, Hradec Králové
 - Střední odborná škola veterinární Hradec Králové
 - Střední zemědělská a ekologická škola Kostelec nad Orlicí
 - Základní škola Horní Maršov
 - Základní škola Na Valech Litoměřice
 - Základní škola a mateřská škola Bohušovice nad Ohří
 - Základní škola Čížkovice
- Čtvrtníková Anna , Čtvrtníková Magda , Dulayová Alica, Farský Ivo, Gryndler Pavel, Hájek Jan, Harmatová Veronika, Hartinger Honza, Hermann Petr, Hladíková Sofie, Hodina Tomáš, Holešovská Marie, Hušková Blažena, Kašpar Jakub, Kašparová Lenka, Klimeš Miloš, Klimešová Anna, Klusák Jaroslav, Krňák Petr, Kroulík Dan, Kulichová Bára, Kulichová Kačka, Kutáček Petr, Liška Vladislav, Martincová Helena, Matoušovská Lenka, Mikátová Blanka, Nesvadbová Iva, Novotná Andrea, Petra Nývtová, Petrů Věra, MUDr. Petrů Pavel, , Pigulová Mája, Rážgová Eva, Rokůsková Renata, Roudná Milena, Říha Zdeněk, Skučková Dana, Spěváčkovi, Svobodová Eliška, Svobodová Iva, Svobodová Lenka Šlehoveri, Šubrtová Ludmila, Trejbalová Marcela, Tým Antonín, Víravová Iva, Vodnárek Dušan, Vlčková Rita, Vojtišková Kristýna, Zadina Lukáš, Zimová Věra

DÍKM!

SEVER

STŘEDISKO EKOLOGICKÉ VÝCHOVY

Finanční zpráva 2013

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY ke dni 31. 12. 2013

(v celých tisících Kč)

	Činnost hlavní	Činnost hospodářská
Spotřeba materiálu	1 438	77
Spotřeba energie	301	4
Spotřeba ostatních neskladovatelných dodávek	17	
Prodané zboží		65
Opravy a udržování	25	
Cestovné	264	
Náklady na reprezentaci	28	
Ostatní služby	3 956	25
Mzdové náklady	5 427	
Zákonné sociální pojištění	1 759	
Zákonné sociální náklady	23	
Daň silniční	8	
Daň z nemovitostí	11	
Ostatní daně a poplatky	22	
Smluvní pokuty a úroky z prodlení	1	
Ostatní pokuty a penále	23	
Odpis nedobytné pohledávky	29	
Úroky	39	
Kursově ztráty	68	
Dary	15	
Jiné ostatní náklady	138	
Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	1 227	
Poskytnuté příspěvky	70	
Účtová třída 5 celkem	-14 891	- 171
Tržby z prodeje služeb	5 004	280
Tržby za prodané zboží		88
Úroky	5	
Kursově zisky	53	
Jiné ostatní výnosy	1 089	
Přijaté příspěvky	88	
Přijaté členské příspěvky	4	
Provozní dotace	8 269	
Účtová třída 6 celkem	14 512	368
Hospodářský výsledek před zdaněním +/-	- 379	197
Daň z příjmu	91	
Hospodářský výsledek po zdanění +/-	- 469	197

ROZVAHA ke dni 31. 12. 2013

(v celých tisících Kč)

AKTIVA

	Stav k prvnímu dni účetního období	Stav k poslednímu dni účetního období
Dlouhodobý majetek celkem	27 370	39 727
Dlouhodobý hmotný majetek celkem	29 718	43 302
Pozemky	589	2 030
Stavby	4 762	40 457
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	479	580
Drobný dlouhodobý hmotný majetek	235	235
Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	23 653	
Oprávky k dlouhodobému majetku celkem	-2 348	-3 575
Oprávky ke stavbám	-1 827	-2 970
Oprávky k samost. movit.věcem a souborům movit.věcí	- 286	- 370
Oprávky k drobnému dlouhodobému hmotnému majetku	- 235	- 235
Krátkodobý majetek celkem	8 555	9 221
Zásoby celkem	300	302
Zboží na skladě a v prodejnách	300	302
Pohledávky celkem	4 033	6 621
Odběratelé	13	162
Poskytnuté provozní zálohy	44	264
Daň z přidané hodnoty	-47	24
Nároky na dotace a ostatní zúčtování se státním rozpočtem	3 992	3 975
Jiné pohledávky	31	98
Dohadné účty aktivní		2 099
Krátkodobý finanční majetek celkem	4 113	2 162
Pokladna	250	200
Účty v bankách	3 863	1 962
Jiná aktiva celkem	108	136
Náklady příštích období	24	11
Příjmy příštích období	84	21
Kursově rozdíly aktivní		104
Aktiva celkem	35 925	48 948

PASIVA

	Stav k prvnímu dni účetního období	Stav k poslednímu dni účetního období
Vlastní zdroje celkem	28 492	40 409
Jmění celkem	27 110	39 357
Vlastní jmění	26 671	37 931
Fondy	440	1 426
Výsledek hospodaření celkem	1 381	1 052
Účet výsledku hospodaření	372	- 273
Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let	1 009	1 324
Cizí zdroje celkem	7 433	8 539
Dlouhodobé závazky celkem		1 833
Přijaté dlouhodobé zálohy		1 760
Dohadné účty pasivní		73
Krátkodobé závazky celkem	5 976	6 347
Dodavatelé	320	78
Přijaté zálohy	1 762	1 714
Ostatní závazky	7	5
Zaměstnanci	428	346
Závazky k institucím sociálního zabezpeč.a veř.zdravot.pojištění	236	188
Daň z příjmů	-39	47
Ostatní přímé daně	30	9
Ostatní daně a poplatky	-12	-4
Jiné závazky	251	147
Krátkodobé bankovní úvěry	293	1 638
Ostatní krátkodobé finanční výpomoci	2 702	2 180
Jiná pasiva celkem	1 457	360
Výdaje příštích období	66	89
Výnosy příštích období	1 392	195
Kursově rozdily pasivní		77
Pasiva celkem	35 925	48 948

Středisko ekologické výchovy a etiky Rýchory SEVER
Zpráva k 20. narozeninám a výroční zpráva za rok 2013

Vydalo © Středisko ekologické výchovy
a etiky Rýchory – SEVER, Brontosaurus Krkonoše

sever@ekologickavychova.cz
www.sever.ekologickavychova.cz

Bankovní spojení: ČSOB Trutnov, č.ú. 272921823/0300

Text: příspěvky pracovníků SEVERu upravila Eva Lučanová

Grafická úprava: Petr Kutáček

Tisk: Tiskárna Polygraf, s.r.o.

Náklad: 200 ks

Horní Maršov, 2014

